

TARTALOM

December 1. az AIDS világnapja 1

Mióta ismert az AIDS? 2

Mindennapi érintkezésben lehet-e HIV fertőzést kapni? 3

Fodrászok illetve a testápolók, az akupunktúra okozhat-e fertőzést? 4

Ei kell-e különíteni a HIV-et hordozó AIDS betegeket? 5

Információadás, tanácsadás, szűrés 5

Amikor a HIV vírus dalra fakad 6

Kerüld el, óvd magad a fertőzésektől! 8

HÍRLEVÉL

2009. DECEMBER 1.

AZ AIDS VILÁGNAPJA

Mit jelent az AIDS?

A négy betű a betegség angol nevének (Acquired Immune Deficiency Syndrome) rövidítése. Magyar jelentése: szerzett immunhiányos tünetegyüttes. Az AIDS betegséget egy bizonyos vírus okozza. A szervezet védetségének a meggyengülése a HIV-vírus fertőzés következménye.

Az AIDS vírusának tudományos neve a HIV (magyarra lefordítva: emberi szervezet védetségének meggyengülését eredményező ví-

rus. A HIV a szervezetben észrevétlenül éveken át fennmarad, így ezzel a vírussal fertőzött személy azonnal nem lesz beteg, s éppolyan egészségesnek érzi magát, mint a fertőzés előtt. De egy másik személyt a vírussal megfertőzhet anélkül, hogy tudna róla. Ha valakinek a szervezetében HIV van, a betegség később jelentkezik, ami azt jelenti, hogy a HIV a szervezet immunrendszerét hatalmába kerítette. Mint ismeretes az immunrendszer minden ember szervezetében az egyes fertőzések ellen harcol és általában a szervezetnek bizonyos fertőzések utáni helyreállítását szolgálja. Ha az immunrendszer meggyengül, akkor a szervezet nem tud a fertőzésekkel szemben megfelelő ellenállást kifejteni. Például egy egyszerű tüdőgyulladás az AIDS-ben szenvedő személy számára végzetes lehet.

2009

Mióta ismert az AIDS ?

Az első megbetegedések a 80-as évek elején jelentek meg, a kórokozót, a vírust 1984-ben írták le. A betegség kezdetben elsősorban a homoszexuális fiatal emberek megbetegedése volt, majd egyre nagyobb számban diagnosztizálták a sok vért, vérkészítményt kapott betegeknél is. Néhány év múlva már világosan körvonalazódott, hogy a HIV vírus milyen úton adható át.

Ma már azt mondhatjuk, hogy a különböző földrészekon, különböző országokban más-más a vírus terjedésének jellemző módja.

Ki az, aki fertőz?

A fertőzés és a betegség jeleinek hiánya nem akadályozza annak, hogy a szervezetében vírust hordozó személy másokat is megfertőzzön. A világon a HIV fertőzés 80%-ában szexuális úton történik. Ha valaki HIV pozitív személlyel létesít szexuális kapcsolatot már egyetlen alkalom is elég ahhoz, hogy megfertőződjék.

Hogyan fertőződhet meg valaki?

Az AIDS vírusa a vérben, az ondóban, a hüvelyváladékban, és az anyatejben van a megfertőzéshez szükséges mennyiségben. A fertőzéshez a vírusnak egy másik ember szervezetébe való közvetlen átkerülése szükséges.

A vírus a szervezeten kívül hamar elpusztul. Tudjuk, hogy a HIV leggyakrabban a szexuális kapcsolat útján, illetve kábítószereseknél közös tűk és fecskendők használatával vihető át.

Az emberek közötti mindennapi érintkezésben lehet-e HIV fertőzést kapni?

NEM! Hiszen a vírusnak az emberi szervezeten kívül eső közegeiben (például levegőben, vízben, földön, a tárgyakon) a továbbélés feltételei igen rosszak. Ezért például uszodákban, folyókban, tavakban, ill. a WC-ben a HIV fertőzés nem lehetséges.

A HIV fertőzés lehetősége kizárt köhögéssel, tüsszentéssel, valamint az edények és ruhák közös használatával is. A kézfogás, ölekezés, simogatás nem járnak kockázattal!

Csak a HIV-vel fertőzött személy vére, ondója, hüvelyváladéka, anyateje mások szervezetébe való átkerülésekor fertőz(het).

Fennáll-e fertőzés veszély az orvosnál illetve fogorvosnál?

NEM! Elég, ha az orvos, illetve fogorvos az általános higiéniai szabályokat betartja.

A szúnyogok és a háziállatok okozhatnak-e HIV-vel való fertőzést?

NEM! A jelenlegi járványtani adatok és tudományos ismereteink szerint a HIV ezen az úton nem terjed.

Transzfúzió, illetve vérkészítmények eredményezhetnek-e fertőzést?

Egy ilyen fertőzés lehetősége a mindennapi gyakorlatban ma már nem létezik, mivel Magyarországon a véradokat, a vérkonzerveket és a vérkészítményeket 1986 óta tesztelik.

Fodrászok illetve a testápolók, az akupunktúra okozhat-e fertőzést?

NEM! A fodrásznál, a kozmetikusnál, manikűr és pedikűr során, fülbelövéskor és akupunktúras kezelés során alkalmazott hagyományos fertőtlenítési és higiéniai eljárások elégségesek ahhoz, hogy a gyakorlatban a fertőzést kizárják.

A ma divatos tetoválásnál sem fertőződhet meg senki, ha szakember végzi.

Sérülés/elsősegély

A különböző szerszámok, berendezések, üvegedények által okozott sérülések (például kézimunka és barkácsolás) nem okozhatnak fertőzést, abban az esetben sem, ha előbb ezeket a tárgyakat HIV-vírussal fertőzött személy érintette. Ha ilyen jellegű szerszámoknál vérfoltok vannak, azokat fertőtlenítőszerrel le kell tisztítani. Ha a bőrünkön vérfoltot veszünk észre, azonnal le kell mosni szappannal, illetve fertőtlenítőszerrel és a megsérült bőrre sebtapaszt kell ragasztani.

Közösségi étkezés

Az ételek főzése és szétosztása, az asztalok takarítása és az edények közös használata által HIV fertőzés NEM jön létre.

A HIV fertőzés hogyan vehető észre?

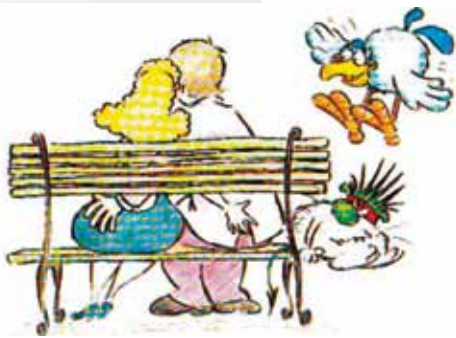
Vérvizsgálattal! A HIV fertőzést követően általában 3 hónap elteltével a teszt már kimutatja a vírus jelenlétét. Ha a vizsgálat eredménye pozitív, ez azt jelenti, hogy a vizsgált személy fertőzött és fertőzőképes.

És az AIDS betegség?

A betegséget az egyén önmaga nem tudja felismerni, csak az orvos.

El kell-e különíteni a HIV-et hordozó személyeket illetve az AIDS betegeket?

Nincs olyan objektív ok, illetve orvosi indok, amely a HIV-vel fertőzöttek illetve az AIDS betegek elkülönítését indokolná. A HIV-vel fertőzötteknek és az AIDS betegeknek éppúgy, mint minden más betegségben szenvedőknek szükségük van a családjuk, a barátaik és más emberek támogatására.

Hogyan előzhető meg a HIV fertőzés?

A tartós monogám kapcsolatok fenntartása a legbiztosabb védelem a fertőzéssel szemben. Mivel az életünkről van szó, alapvető a meggondolt partnerválasztás. Sokak szerint már egy csók is veszélyes lehet, de ez nem igaz.

Arra viszont ügyeljünk, hogy ha a partnernek nyílt sebe, sérülése, gyuladása van a nemi szervén, az fokozhatja a veszélyt. Olyan nemi érintkezési formákat kell választani, melyek nem járnak nyálkahártya-sérüléssel és testnedvek, váladékok cseréjével.

Javasolt a gumi óvszer használata. A gumi óvszer megakadályozza az ondó, a hüvelyváladék és a vér behatolását a partner szervezetebe. A gumi óvszer megakadályozza az ondó, a hüvelyváladék és a vér a partner szervezetébe való behatolását. De a gumi óvszert szakszerűen kell használni. Ezért nem árt némi gyakorlat (tanácsos először egyedül kipróbálni). Egy gumi óvszert csak egyszer szabad használni.

Információadás, tanácsadás, szűrés

- Országos Epidemiológiai Központ (Bp., IX. ker., Gyáli út 2-6.)
- Anonim AIDS Tanácsadó Szolgálat (Bp., XI. ker., Karolina út 35/b.)
- Fővárosi Önkormányzat Egyesített Szent István és Szent László Kórház – Rendelőintézet (Bp., IX. ker., Nagyvárad tér 1.)
- Fővárosi Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat laboratóriuma (Bp., XIII. ker., Váci út 174.)
- Semmelweis Egyetem Bőrgyógyászati Klinika (Bp., VIII. ker., Mária u. 41.)

Az ÁNTSZ Megyei Intézetekben is végeznek anonim szűrést és tanácsadást.

Dr. Simich Rita

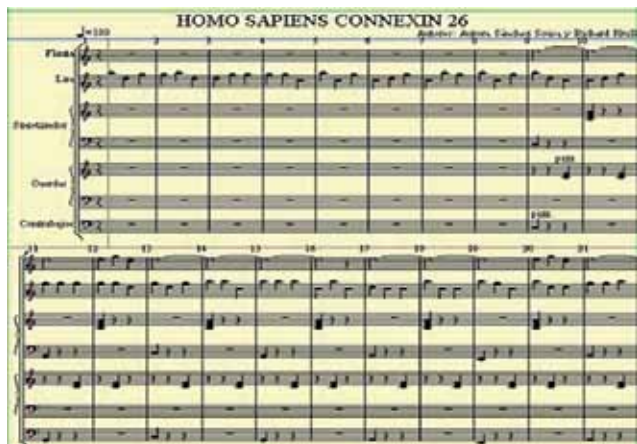
Amikor a HIV vírus dalra fakad

A genetika az orvostudomány egyik legfiatalabb és egyben legdinamikusabban fejlődő ága. Ugyan csak néhány évtizede tudjuk, hogy minden sejtünkben jelen van a DNS mint örökítő anyag, mára már az emberi géntérkép szinte száz százaléka ismert. Természetesen ez nagyban hozzájárult, hogy egyre több tudós egyre többféle megközelítési móddal vizsgálja a géneket. Ennek köszönhetően nemcsak a különböző fajok génjeit ismerhetjük meg, hanem a köztük levő hasonlóságokat is.

Azonban a DNS szerkezetének vizsgálata önmagában még nem elég ahhoz, hogy megfejtsünk minden genetikai kódot. Ezért először is egy olyan kódtáblázatot kellett kialakítani, amely legalább a megfejtéshez szükséges alapvető szabályokat tartalmazza. Ezt követi a szabályoknak megfelelő kódfejtés, amely bizonyos helyeken arra kényszeríti a kutatót, hogy ugorjon; hiszen a kezdetleges szabályok nem minden esetben alkalmazhatók. Ebből következik, hogy a DNS bizonyos részeit a mai napig „nonsense”, azaz értelmetlen szakaszoknak hívják.

DNS kettős spirál

Emberi connexin fehérje kottája

Vannak azonban olyan orvosok, akik nem értenek ezzel egyet. Így ők további szabályokat próbálnak létrehozni, amivel ezek a szakaszok is megfejthetőek. Ebben a folyamatban tud sokat segíteni az, ha más kódrendszerek már meglévő szabályait alkalmazzák a kutatók a DNS-re. Ilyen módszer volt a DNS alkotóelemeinek színekkel, betűkkel, vagy számokkal való megfeleltetése. Pár évvel ezelőtt egy japán tudós, Susumo Ohno viszont hangjegyekkel próbálta megfejteni a genetikai kódokat. Az ő rendszerében minden genetikai alkotóelem egy hangjegynek felel meg. A hangok tulajdonságai (hosszúságuk, magasságuk, stb.) a genetikai elem biokémiai és biofizikai paramétereitől függnék. Ezzel

a megfeleltetési módszerrel kialakítható egy hangsor, amely a klasszikus zenén edződött fülnek először ugyan furcsa és misztikus, mégis értékes. A kialakult dallam harmóniáiból ugyanis következtetni lehet a DNS szerkezetére, és az adott alkotóelem funkciójára is.

Természetesen nem csak emberi géneket lehet zenévé alakítani, hanem bármilyen élőlény örökítő anyagát, például a HIV vírusét is. Ez pedig azért jelentős az AIDS elleni küzdelemben, mert a kialakult dallamot összehasonlítva az egészséges emberi DNS dallamával újabb információkat gyűjthetünk a vírus génkészletének természetéről, funkciójáról és arról, hogy hogyan épül be az emberi immunsejtek genomjába, illetve milyen változásokat okoz abban.

Irodalom:

Ohno, Susumo: A song in praise of peptide palindromes, Beckman Institute of the City of Hope

Clark, M. A.: Genetic music: An annotated source list, Texas Wesleyan University

Sánchez Sousa, Aurora: The making of the genome music, Rev Iberoam Micol 2005; 22:242-248

Dr. Bán Domonkos

Élek a jogaimmal!

A HIV megelőzés, kezelés és beteggondozás fontos részét képezi az emberi jogoknak

**Jogom van az élethez,
az egészséghez, a megelőzéshez
és ha kell, a kezeléshez is!**

CSAK A TE DÖNTÉSED!

Kerüld el, óvd magad a fertőzésektől!

Védd magad :

- a felelőtlen szexuális kapcsolatoktól
- légy hűséges
- használj óvszert

Érett vagy már a szerelemre ?

Ha úgy érzed igen, át kell gondolnod néhány dolgot a szexről is! Biztonságos, személyre szabott fogamzásgátlásról és nemi betegségek elleni védekezésről kell gondoskodnotok.

Légy hűséges!

Az igazi összetartozás és felelősségérzés, a szerelem és a rokonszenv mellett a párkapcsolat egyik legfontosabb és legértékesebb fogalma. Biztonságot és védelmet ad a hűség.

♂ Gumi óvszert a fiúk használhatnak, mely nem csak különböző nemi betegségektől, de a terhességtől is véd. Sokféle színben, formában, ízben lehet kapni óvszereket. Kísérletezz! Próbáld ki újakat! Az óvszer használata legyen része a szexnek, mert megvéd a nem kívánt következményektől.

Legyen mindig a zsebedben!

- Ha várod az első alkalmat.
- Ha gyakorlott vagy és szereted a biztonságot.

HIV-ellenőrző vizsgálat

Az amerikai iskolákban a tanulók 13%-a már áttestek legalább egy HIV-ellenőrző vizsgálaton. A HIV-vírus jelenlétét ellenőrző vizsgálatra jelentkezők aránya az elmúlt években fokozatosan növekszik. A lányok általában jobban ügyelnek az egészségükre, mint a fiúk.

Aktiv szexuális élet = rendszeres

A szakemberek az aktív szexuális

szexuális életet élő számára rendkívül fontosnak tartják a rendszeres szűrést, ezáltal hamar kiderül

fertőzés tovaterjedése. A rendszeres szex-

tudomást ezekről a figyelmeztető felhívá-

akár az interneten is kaphatsz információt.

ellenőrzés!

életet élő fiatalok egy része eddig sajnos nem is vesz

sokról, A szűrési lehetőségekről az orvosi rendelőkben, vagy

Élj a lehetőséggel, hogy te is biztonságban élhess.

Élj a lehetőséggel, hogy te is biztonságban élhess.

Kiadja: a Sex Educatio Kiemelten Közhasznú Alapítvány

1089 Budapest Nagyvárad tér 4., Tel: 210-2940, Felelős szerkesztő: **Dr. Forrai Judit**,

Munkatársak: **Dr. Simich Rita**, OEFI, **Dr. Bán Domonkos**

ISSN szám: 14168189

